

"No sóc cap fabricant de quadres"

En aquesta entrevista, Modest Cuixart ens recorda el mític grup d'artistes Dau al Set. Ens revela a més les seves idees sobre l'art i la seva actitud en aquest camp. Ens parla de personatges com Joan Brossa, Antoni Tàpies, Cirlot, Cirici Pellicer...

Modest Cuixart (Barcelona, 1925) va fer la darrera exposició a Barcelona, després d'uns quants anys d'absència, a la galeria Lluçà Homs. Era el mes de desembre de l'any passat. Joan Brossa, amic de joventut i també membre de Dau al Set, li'n féu la presentació: va ser l'últim acte artístic del poeta, que es va morir el 30 de desembre.

—Si m'hagués quedat a viure a Barcelona en Brossa i jo hauríem fet més coses junts, perquè ens unia una certa sensibilitat —medita Modest Cuixart mentre convida el cronista a una copa de vi negre en un racó de casa seva, a Palafrugell, un edifici modernista de Puig i Cadafalch.

Cuixart és pintor des de sempre, i és, amb diferència, el component més genuïnament pictòric de Dau al Set, amb mons interiors canviants i una obra cada volta més selectiva, més precisa i també fonamentalment lliure. Picasso li va dir en una ocasió: "No t'hipotequis mai, pinta sempre allò que tu vulguis pintar".

Modest Cuixart creu en la pintura perquè és humana, i perquè desconfia dels apocalíptics que prediquen totes les morts en art sense propiciar cap nou naixement. Sota el seu atrotinat anorac tacat de pintura ("fa vint-i-set anys que el tinc!") i amb un somriure murri que deixa entreveure l'home de món que s'hi amaga, Cuixart rep els visitants amb una exquisida delicadesa, educat, accessible, incapaç de passar primer la porta ("no, a casa meva mai!", proclama), però es torna sobtadament seriós, dubitatiu, fins i tot distant quan es toquen els mons pictòrics que freqüenta.

La seva distància no és severa, sinó prudent, humil, restrictiva, i fa seves frases de grans personat-

ges de la història, en un desig de no semblar que s'inventa res. Cuixart pinta enamorat i lliurat a una feina regular, disciplinada i segurament inacabable. Sobretot se sent pintor, i deixa que les opinions d'uns i altres caiguin pel seu propi pes.

—Aquests que diuen que la pintura ja s'ha acabat

—o periclitat— ho deuen dir perquè els acabats són ells. Com es pot negar la pintura? L'ésser humà camina des que neix, i això ha esdevingut dansa... Totes les coses que ens envolten tenen volums i colors; no es poden negar les essències de la vida. Tot això de l'acabament de la pintura són faltes avantguardes d'esnobisme negatiu. En una paraula, reaccionari!

Modest Cuixart no s'ha casat amb cap galerista o marxant. Cada exposició demana un contracte, i treballa sense friccions amb unes quantes galeries alhora.

—A Madrid treballo amb tres, a França en tinc tres més; jo no puc anar amb una de sola. Una vegada, a París, un marxant em va proposar de treballar per a ell en exclusiva en canvi d'un sou i m'hi vaig negar. Li vaig dir: Mireu, no estic segur de ser un gran artista, però segur que no sóc cap fabricant de quadres.

—Jo sóc gravador, també. Ens n'havia ensenyat l'Enric Tormo,

i anàvem pel món amb una carpeta per ensenyar els nostres monotips, en Tàpies —que és cosí meu— i jo. En el meu cas puc dir que vaig tenir força sort, ara visc bé; em vaig haver de bellugar molt els primers anys, però em donaven suport personatges com en Sebastià Gasch, en Cirlot, en Cirici Pellicer, l'Eugeni d'Ors..., en fi, no em puc pas queixar.

Dau al Set va ser una aventura juvenil, no gaire celebrada en el seu moment, però era certament un

"Les instal·lacions estan molt bé; tot allò que sigui experimentació significa riquesa, però al capdavall, l'art és un problema de síntesi. Els grans artistes han estat sintètics. Potser no s'arriba mai a la veritable síntesi, però hom s'hi ha d'adreçar."

punt de llum creadora en la grisor ambiental dels anys 40. Aquells anys van sorgir també el grup Co-BrA a Centreuropa i el Paso a Castella.

La música havia impregnat la vida familiar dels Cuixart; feien teatre a casa per recomanació del pare, dermatòleg i coneixedor de les dificultats de la vida. Wagner era, com per a tants catalans de la seva generació, un pilar fonamental de la consciència musical.

—Em va sorprendre que Brossa fos wagnerià, perquè no lligava. No sé si m'explico, i no voldria que semblés que ho dic amb mala fe, perquè no és una qüestió de mala fe, sinó d'evidències de la vida. En Tàpies i jo proveníem de famílies de professionals liberals amb un cert regust per la cultura i tot plegat, i els altres provenien d'unes altres esferes ciutadanes; i això es nota.

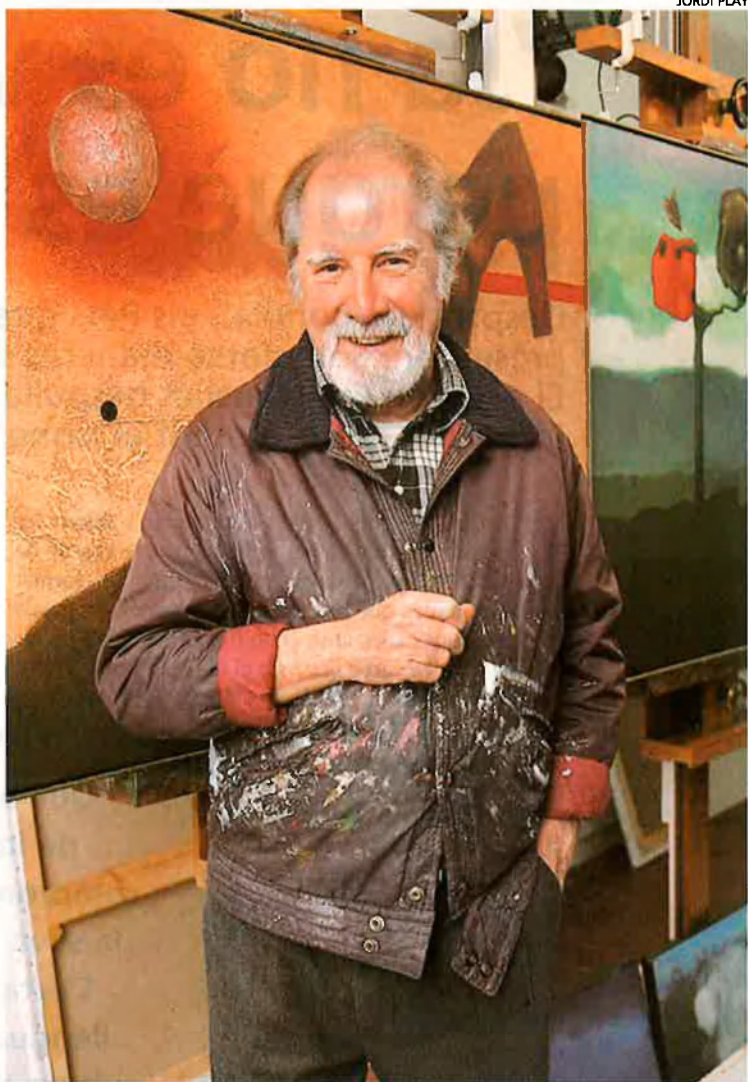
El crític francès Théodore Duret va dir l'any 1870 que preferia els artistes debutants als consagrats, i que el seu valor màxim era la possessió de l'originalitat. Potser un segle li ha donat la raó. Modest Cuixart arrufa el nas i diu:

—Jo crec que l'obsessió per l'originalitat és un camí segur cap a la banalitat. Hi ha d'haver més coses. Les instal·lacions, tan de moda, estan molt bé; tot allò que sigui experimentació significa riquesa, però al capdavall, l'art és un problema de síntesi, i ho dic sense voler fer càtedra. Els grans artistes han estat sintètics. Potser no s'arriba mai a la veritable síntesi, però hom s'hi ha d'adreçar.

Per Modest Cuixart hi ha moltes coses que trontollen en el camí de l'art. El seu humor i la seva hospitalitat de taula i vi en fan un amfitrió confortable, a més d'un conversador brillant.

—Fa poc xerrava amb un crític jove, nord-americà, i em deia que allà, la idea sobre l'obra d'art és que ha de tenir valor de presència i bondat de confecció, independentment de les idees que expressi. I certament, jo no he vist mai cap creador que fes ruïnes. Això de fer exposicions sense contingut, amb una mena d'article de criptocrítica per a acompanyar un pot aixafat, signat i amb un preu desproporcionat, té una lectura: aquest pot és deixalla, un pot al marge del camí i evoca coses; com a qualitat sociològica val zero i des d'un punt de vista poètic és poesia dolenta. Un poema de Lorca, el pots fer sobre paper d'estrassa o de paper bfblià, que serà ben igual, però en arts plàstiques, el valor de presència és exigible. Els anys 50, a París, era moda el lletrisme, que eren lletres, síl·labes i poca cosa més; era una recerca literària que va tenir el seu valor. Ara, si ho poses al costat de García Márquez, o qui sigui que expliqui coses, et cau de les mans. Aprofito per condemnar l'arbitrarietat de Joseph Beuys, que deia que tothom és artista. No és veritat, perquè tothom no sap confeccionar. Dius que era un bon comunicador? Ep! Això no és art plàstica, no barregem.

En boca de Cuixart, certs noms sonen molt a prop, no solament perquè parlem de bona pintura, sinó

JORDI PLAY

perquè l'obra cuixartiana en té ressons, de majestat i de misteri, a més d'una elegància personal que no s'improvisa.

—Zurbarán o Rembrandt van fer molts quadres, però aquells homes tenien uns tallers on treballava molta gent, i ells posaven el toc final a les obres. Però amb el nostre individualisme post-impressionista, quan un senyor fa nou mil obres no pot anar bé, no poden ser ben realitzades. Un enemic de l'art és la velocitat, les presses. Molts pintors contemporanis, influïts pels americans, fan grans formats. Són d'una pobresa! Uns quadres grossos que van vidus pel món! La pintura mural és diferent del quadre. A mi, Miquel Àngel no em convenç, m'estimo més la intimitat.

Modest Cuixart, sense perdre la cortesia dona per acabada la conversa per raons poderoses. L'amistat, els vells records i la tarda que cau sobre l'Empordà són l'escenari en què, amb un ritme continu i prudentment wagnerià, Modest Cuixart treballa com un artesà constant i apassionat.

"Em va sorprendre que Brossa fos wagnerià, perquè no lligava. No voldria que semblés que ho dic amb mala fe, però en Tàpies i jo proveníem de famílies de professionals liberals amb un cert regust per la cultura, i els altres provenien d'unes altres esferes ciutadanes; i això es nota."

Hans Möller